

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 552/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej JUDr. Danielom Tarbajom, advokátom, Zámocká 525/28, Stropkov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 13Csp/186/2018 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 13Csp/186/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Prešov **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 13Csp/186/2018 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **400 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Prešov **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prešov **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **384,08 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv

a slobôd a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v civilnom spore. Okrem toho sťažovateľka žiada, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadosťučinenie 4 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka podala 3. októbra 2018 na okresnom súde žalobu, ktorou si uplatnila nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 805,37 eur proti žalovanej obchodnej spoločnosti, proti ktorej sa už predtým úspešne domohla vydania bezdôvodného obohatenia a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky v úverovej zmluve. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila podaním, ktoré bolo sťažovateľke doručené 31. októbra 2018. Sťažovateľka sa napriek výzve súdu k vyjadreniu žalovanej nevyjadrila. Následne okresný súd vo veci nekonal. Sťažovateľka podala 3. septembra 2021 sťažnosť predsedovi okresného súdu pre porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľke nebola ku dňu podania ústavnej sťažnosti daná odpoveď na túto sťažnosť, avšak okresný súd nariadil verejné vyhlásenie rozsudku na 19. október 2021, na ktorom bolo rozhodnuté tak, že žalovaná bola zaviazaná zaplatiť sťažovateľke 50 eur, vo zvyšku bola žaloba zamietnutá a sťažovateľke bola priznaná náhrada trov konania v plnom rozsahu. Písomné vyhotovenie rozsudku bolo stranám odoslané 27. októbra 2021.

III.

3. Sťažovateľka namieta, že konanie trvá už takmer tri roky bez akéhokoľvek kvalifikovaného procesného úkonu. Predmet konania pritom nie je po skutkovej a ani právnej stránke zložitý, preto považuje dĺžku konania za neprimeranú. Sťažovateľka zvyrazňuje, že žalobu podávala nielen s cieľom dosiahnuť satisfakciu za porušenie svojich spotrebiteľských práv, ale aj s cieľom dosiahnuť sankčný a preventívny účinok voči žalovanej, ktorá pôsobí na finančnom trhu. Tým, že konanie trvá neprimerane dlho, sa strácajú tieto účinky žaloby, ktoré žalobou mienila dosiahnuť. Sťažovateľka je vystavená dlhodobu stresu, pretože je účastníčkou konania proti ekonomicky silnejšej strane.

4. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že predložil vyjadrenie sudcu, ktorému bola vec sťažovateľky pridelená. Tento sudca poukazuje na to, že sťažovateľka bola alebo je na okresnom súde stranou konania vo viac ako v 30 sporoch; uvádza, že odpoveď predsedu okresného súdu na sťažnosť na prietahy bola odoslaná jej advokátovi ešte pred podaním ústavnej sťažnosti. Ďalej tvrdí, že sťažovateľka sa o svoju vec nezaujímalala, čo sa prejavilo i tým, že sa nevyjadrila k vyjadreniu žalovanej, a preto vzhľadom na vysoký počet pridelených vecí, práceneschopnosť a pandemické opatrenia uprednostnil vybavovanie iných vecí. Ďalej poukazuje na to, že tvrdenie stresových situácií sťažovateľky v ústavnej sťažnosti je vágnym a paušálnym konštatovaním, čoho prejavom je aj to, že sťažovateľka bola v konaní pasívna. Z toho vyvodzuje, že ústavná sťažnosť nie je dôvodná, prípadne bude postačovať vyslovenie porušenia práv sťažovateľky, no bez priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

6. Čo sa týka zložitosti veci, treba uviesť, že vec je skutkovo a právne celkom jednoduchá, keďže žiadne skutočnosti medzi stranami neboli sporné a rozhodovanie o nárokoch na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia je bežnou činnosťou všeobecných súdov v takej miere, že vybavovanie tejto agendy je nielen zo strany advokátov, ale aj zo strany súdov jednoduchou, takmer formulárovou agendou, v ktorej súd môže využiť argumentáciu už použitú v množstve predchádzajúcich obdobných rozhodnutí.

7. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania, a za takéto skutočnosti nemožno považovať ani to, že sťažovateľka nereagovala na výzvu súdu vyjadriť sa k vyjadreniu žalovanej. Využitie procesných prostriedkov je vecou strany sporu a súd limituje len v tom, že musí vyčkať na uplynutie lehoty na vykonanie úkonu. Rovnako sťažovateľke nemožno vyčítať, že nepodávala urgencie, ktorými mala podľa okresného súdu prezentovať zvýšený záujem na urýchlení konania.

8. Význam sporu pre sťažovateľku vyplynul z toho, že sa domáhala finančného zadost'učinenia za porušenie jej spotrebiteľských práv, ktoré si uplatnila už v predchádzajúcom súdnom konaní, v ktorom boli zmluvné podmienky úveru poskytnutého sťažovateľke žalovanou vyhodnotené ako neprijateľné a žalovaná bola zaviazaná vrátiť sťažovateľke sťažovateľkou zaplatené úroky. Význam sporu pre sťažovateľku nebol podstatný a možno ho vnímať ako potrebu získať satisfakciu za už deklarované a majetkovo odškodnené porušenie práv sťažovateľky.

9. Rozhodujúci bol postup okresného súdu, ktorý vo veci nekonal od novembra 2018 do septembra 2021, teda takmer tri roky. To viedlo k tomu, že banálny spor, v ktorom možno pri postupe bez prietáhov očakávať rozhodnutie okresného súdu v dobe nie dlhšej ako šesť mesiacov, bol okresným súdom rozhodnutý po uplynutí viac ako troch rokov od podania žaloby.

10. Neobstojí argumentácia okresného súdu, že konanie ovplyvnila pandemická situácia, že sťažovateľka bola a je stranou množstva konaní na okresnom súde, že sťažovateľka nedostatočne prezentovala svoj zvýšený záujem na výsledku konania, alebo o tom, že advokát sťažovateľky v konaní pred okresným súdom iniciuje stovky súdnych konaní. Konanie začalo dávno pred vypuknutím pandémie a i počas pandémie prevažovali obdobia, v ktorých okresnému súdu nič nebránilo v tom, aby v jednoduchom spore sťažovateľky rozhodol. Skutočnosť, že sťažovateľka pred podaním ústavnej sťažnosti nepočkala na doručenie stanoviska predsedu okresného súdu, bola prirodzenou reakciou na viac ako dva a pol ročnú úplnú nečinnosť okresného súdu.

11. Procesný postup okresného súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky, keďže hrubou nečinnosťou spôsobil zbytočné prietahy v konaní. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ústavnej sťažnosti sťažovateľky vyhovené a vyslovené, že postupom okresného súdu boli porušené sťažovateľkou uvedené základné práva.

12. Vzhľadom na to, že v spore sťažovateľky nie je právoplatne rozhodnuté a nie je ani rozhodnuté o výške náhrady trov, bolo okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

13. S prihliadnutím na doterajšiu celkovú dĺžku konania na okresnom súde, správanie sťažovateľky, význam sporu pre sťažovateľku a postup súdu ústavný súd sťažovateľke priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie 400 eur a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia základných práv sťažovateľky bola hrubá nečinnosť okresného súdu.

V.

14. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 181,17 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,87 eur) predstavuje 384,08 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu